

Rola i znaczenie Bezpartyjnego Komitetu Wyborczego Wyborców Pomorze Zachodnie w wyborach do Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego w 2014 roku

ANDRZEJ WOJTASZAK

Uniwersytet Szczeciński, Instytut Politologii i Europeistyki
e-mail: nadwojt(at)wp.pl

Słowa kluczowe komitety wyborcze, wybory, samorząd lokalny

Abstrakt Prezentowany artykuł został poświęcony wyborom do Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego w 2014 roku. Autor zwraca uwagę na działania podjęte przez środowiska polityków lokalnych z różnych miast województwa zachodniopomorskiego (Szczecin, Koszalin, Police, Stargard Szczeciński), które podjęły wspólną decyzję zbudowania bezpartyjnego komitetu wyborczego w wyborach do Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego. Autorzy projektu uznali, że występując w koalicji wyborczej, będą w stanie rywalizować z partiami politycznymi. Projekt wyborczy dał jedynie jeden mandat radnego, nie oznacza to jednak, że zakończył się jednoznacznym niepowodzeniem. Przeciwnie, możemy uznać, że jest to pierwszy krok na drodze do rywalizacji z partiami politycznymi. Krok, który może w przyszłości przynieść większe korzyści polityczne i dać inny wymiar sceny powyborczej na poziomie województwa.

The role and importance of the Non-Partisan Election Committee of Voters of Western Pomerania in the elections to the Parliament of West Pomerania Province in 2014

Keywords election committees, elections, local government

Abstract The article is devoted to the elections to the Parliament of the Province of the West Pomeranian in 2014. The author draws attention to the action taken by the environment local politicians from different cities of the Province of the West Pomerania (Szczecin, Koszalin, Police, Stargard Szczeciński), have taken a joint decision to build a nonpartisan electoral committee in elections West Pomeranian Regional Assembly. Authors of the project decided that appearing in the electoral coalition will be able to compete with political parties. The project gave the election, only one councilor, does not mean, however, that ended in unequivocal failure. On the contrary, we recognize that this is the first step on the road to compete with political parties. A step that may in the future bring greater political benefits and give another dimension to the scene after the elections at the regional level.

Wprowadzenie

Problem wyborów samorządowych wywołuje wiele dyskusji i opinii, które są związane z koniecznością określenia, jaki zakres analiz powinien być przyjęty przy tego typu badaniach. Wymaga to m.in. zdefiniowania pojęcia „samorząd terytorialny”. Czym jest samorząd terytorialny? Bez wątplenia termin ten swym zakresem obejmuje przestrzeń samorządu regionalnego i lokalnego. Według Andrew Heywooda (2008, s. 251–252) samorząd lokalny odnosi się do instytucji politycznych, których uprawnienia dotyczą części terytorium państwa. Jak podkreśla Maciej Drzonek (2013, s. 39), dotyczy to głównie obszaru gmin, powiatów, miast na prawach powiatów. Z kolei samorząd regionalny odnosi się do samorządu województwa (Regulski, 2006, s. 13).

Dotychczasowe badania nad rozwojem samorządu terytorialnego w Polsce mają bogatą literaturę przedmiotu. Na ten temat powstały prace autorstwa Marka Biegańskiego (2009), Marka Chmaja (1997, 2013), Bogdana Dolnickiego (2012), Huberta Izdebskiego (2011), Michała Kuleszy (2008), Michała Kuleszy i Jerzego Regulskiego (2010), Andrzeja K. Piaseckiego (2009), Bogdana Nawrota i Jacka Pokładeckiego (2004), Stanisława Wykrętowicza (2009), Eugeniusza Zielińskiego (1993) oraz wielu innych.

Powinniśmy pamiętać również o tym, że w pierwszych dwóch kadencjach funkcjonowania samorządu w Polsce mieliśmy do czynienia z dwuszczeblowym samorządem terytorialnym. Nie zapominajmy, że transformacja samorządowa w Polsce zaowocowała procesami decentralizacji państwa. Idea ta stała się podstawą do aktywizacji obywateli, stanowiąc fundament pluralistycznego społeczeństwa w Polsce (Wojtasik, 2013, s. 54). W latach 1990 i 1994 odbywały się wybory do rad gmin oraz do rad sejmików samorządowych województw, przy czym wybory do rad sejmików wojewódzkich w sposób pośredni, poprzez delegowanie radnych przez poszczególne rady gmin (Blok, 2006, s. 184; Chrobak, 2014, s. 23). Od reformy samorządowej, która weszła w życie 1 stycznia 1999 roku, nastąpił nowy podział administracyjny kraju, a wybory regionalne do sejmików wojewódzkich przeprowadza się w sposób bezpośredni (ustawy: z 1998, nr 96, poz. 603; nr 99, poz. 631; nr 91, poz. 576 i 578).

Na temat wyborów samorządowych w województwie zachodniopomorskim ukazało się wiele opracowań, m.in. autorstwa Piotra Chrobaka (2014), Macieja Drzonka (2013, 2014), Małgorzaty Kamoli-Cieślik (2015), Krzysztofa Kowalczyka (2014), Łukasza Tomczaka (2015) czy Andrzeja Wojtaszaka (2015). We wszystkich tych pracach autorzy zwracają uwagę na specyfikę wyborów samorządowych. Każdy zauważa istnienie trzech cezur: od 1989 do 1998 roku mamy do czynienia z elementarnym demokratycznym prawem wyborczym na poziomie gmin; po 1998 roku następuje zmiana administracyjna, czego konsekwencją jest powołanie powiatów oraz wybory bezpośrednie do samorządów szczebla wojewódzkiego; wreszcie po 2002 roku wprowadza się wybory bezpośrednie na wójtów, burmistrzów i prezydentów miast (Wiatr, Raciborski, Bartkowski, Frątczak-Rudnicka, Kilias, 2003, s. 147).

Rodzaje komitetów wyborczych w wyborach samorządowych

Od pierwszych wyborów samorządowych w Polsce po 1989 rok mamy do czynienia z pojawieniem się dwóch procesów, które w znacznej mierze rzutują na charakter wyborów, a co za tym idzie, również wpływają na kształt samorządu terytorialnego i władzy lokalnej. Pierwszy z tych procesów jest efektem tworzenia się społeczeństwa obywatelskiego, wzrostu aktywności społeczności lokalnych na skutek ich upodmiotowienia (Chodubski, 2010; Chodubski, Kasprzak, 2010; Chodubski, 2003; Wróbel, 1995). Drugi związany jest ze wzrostem niechęci do upartyjnienia samorządów, co jest szczególnie widoczne na poziomie gminnym i powiatowym, a także w bezpośrednich wyborach na wójtów i burmistrzów oraz prezydentów miast, a także w dużo mniejszym zakresie w wyborach do rad sejmików wojewódzkich, aczkolwiek i w tej sytuacji pojawiają działania o antypartyjnym charakterze.

Obecne przepisy wyborcze zawarte m.in. w Kodeksie wyborczym określają, że prawo do zgłaszania kandydatów wyborczych należy do czterech grup podmiotów: partii politycznych, koalicji partii politycznych, stowarzyszeń i organizacji społecznych oraz wyborców (Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r.). Kodeks wyborczy zakłada: „W wyborach do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego oraz w wyborach wójta komitety wyborcze mogą być tworzone przez partie polityczne i koalicje partii politycznych, stowarzyszenia i organizacje społeczne, zwane dalej ‘organizacjami’, oraz przez wyborców” (art. 84, par. 4).

Rezultatem takiej kategoryzacji jest podział na Komitety Wyborcze Partii (KWP); Koalicyjne Komitety Wyborcze (KKW); Komitet Wyborczy Organizacji (KWO) oraz Komitety Wyborcze Wyborców (KWW). Pierwsze dwa mają wyraźnie polityczny charakter. W przypadku KWO mamy do czynienia z komitetami wyrastającymi z organizacji i stowarzyszeń (aktorzy wtórni wyborczo). Jeszcze inaczej wygląda kwestia KWW, który formalnie jest bezpartyjny, mogą go jednak tworzyć członkowie ugrupowania partyjnego (Drzonek, 2013, s. 125–126).

Bardzo ważną rolę w całym procesie odgrywają aktorzy występujący w wyborach. Aktorów tych możemy podzielić na aktorów partyjnych, aktorów lokalnych w postaci sojuszu lokalnego, aktorów nibybezpartyjnych i aktorów organizacji społecznej działających ponadlokalnie (Drzonek, 2013, s. 130).

„Bezpartyjni” Komitet Wyborczy Wyborców Pomorze Zachodnie i jego program

Jednym z pomysłów prezydenta Szczecina Piotra Krzystka w okresie przed wyborami samorządowymi w 2014 roku było utworzenie dwóch komitetów wyborczych. W wyborach do Rady Miasta Szczecin zwolennicy prezydenta Krzystka wystąpili w ramach Bezpartyjnego Komitetu Wyborczego Piotra Krzystka. Z kolei w wyborach do Rady Sejmiku Zachodniopomorskiego utworzono nowe ugrupowanie „Bezpartyjni” Komitet Wyborczy Wyborców Pomorze Zachodnie. Celem działań prezydenta Krzystka była chęć wprowadzenia do samorządu wojewódzkiego radnych pozapartyjnych. W ten sposób zamierzał on ograniczyć dominującą rolę partii politycznych, ponieważ jego zdaniem radni o rodowodzie partyjnym w pierwszej kolejności realizują

cele partyjne. Jediną alternatywą miało być odpartyjnienie Sejmiku i stworzenie zaplecza antypartyjnego, mającego realny wpływ i realizującego program dla województwa (Kowalewska, 2014).

W wyborach do Sejmiku Województwa prezydentowi Krzystkowi udało się znaleźć sojuszników. W tym projekcie uczestniczyli niezwiązani z partiami: kandydujący na prezydenta Koszalina Artur Wezgraj, który znajdował się w silnej opozycji do PO, a także starosta stargardzki Waldemar Gil oraz burmistrz Polic Władysław Diakun.

P. Krzystek, A. Wezgraj, W. Gil i W. Diakun byli więc patronami przedsięwzięcia, ale sami nie uczestniczyli w wyborach do Sejmiku. W zasadzie „Bezpartyjni” stworzyli partię o lokalnym charakterze, która ma dać określone korzyści wyborcze każdemu z uczestników.

W przygotowanym przez „Bezpartyjnych” programie wyborczym zakładano konieczność zmiany podejścia głównie do sprawiedliwego podziału środków w myśl zasady popierania „logiki potrzeb mieszkańców”, a nie „logiki szefów partii”. Autorzy programu zauważali, że w latach 2014–2020 w ramach funduszu polityki spójności do Polski ma być przekazane 31 mld euro, z czego województwo zachodniopomorskie ma uzyskać jedynie 1,6 mld. Twórcy programu domagali się zmiany przyjętego podziału kwotowego. Dodatkowo zakładano pozyskanie środków z tzw. kontraktu terytorialnego w ramach porozumień pomiędzy rządem i samorządem. Liczono na kwotę 25 mld zł, co dawałoby szansę na rozwój Pomorza Zachodniego. W programie przyjęto pięć obszarów działania, które miały być jednoznaczne i czytelne dla wyborców – tabela 1.

Tabela 1. Główne założenia programu wyborczego „Bezpartyjni” KWW Pomorze Zachodnie w wyborach do Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego w 2014 roku

Kierunki działania	Sposób realizacji
Wspólna strategia działania	Dostosujemy strategię do rzeczywistych potrzeb. Zapewnimy współpracę przy niej wszystkich zainteresowanych środowisk. Zadbamy o dobrą realizację programów rozwoju, RPO, kontraktu terytorialnego. Uczynimy to poprzez proces konsultacji społecznych i warsztatów programowych z udziałem przedstawicieli wszystkich szczebli samorządów.
Partnerstwo zamiast antagonizmów	Proponujemy stworzenie stałego forum – samorządowej komisji stałej przy marszałku, skupiającej samorządowców, którzy nie mają swej reprezentacji w Sejmiku Województwa.
Spójna infrastruktura i transport	Jednoznacznie opowiadamy się za kontynuacją budowy S3 do Świnoujścia, jednocześnie proponując weryfikację siatki transportowej w regionie, z uwzględnieniem zabezpieczenia potrzeb skomunikowania najmniejszych ośrodków.
Ekologia–turystyka–energetyka	Deklarujemy potrzebę dalszego działania Zespołu Elektrowni Dolna Odra w Gryfinie, który powinien być nowoczesną elektrownią konwencjonalną, wspieraną poprzez programy inwestycyjne. Tym samym stanowczo odrzucamy lansowany jako alternatywa wobec ZEDO pomysł budowy elektrowni atomowej w Gąskach.
Zdrowie i opieka	Zakładamy weryfikację sposobu dystrybucji środków na służbę zdrowia w regionie i stworzenie wojewódzkiego planu potrzeb leczniczych z uwzględnieniem: ułatwienia dostępu do diagnostyki wysokospecjalistycznej oraz wsparcia programów dla przewlekle chorych, samotnych i w podeszłym wieku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Bezpartyjni KWW Pomorze Zachodnie* (2014).

Prezentowany program podejmował najistotniejsze problemy nurtujące społeczeństwo Pomorza Zachodniego, a szczególnie mieszkańców Szczecina, Polic, Koszalina i Stargardu Szczecińskiego.

Wybory i ich wyniki

2 września 2014 roku marszałek województwa zachodniopomorskiego stosownym obwieszczeniem wyborczym wyznaczył okręgi wyborcze w wyborach samorządowych do Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego – tabela 2.

Tabela 2. Podział na okręgi wyborcze w wyborach samorządowych do Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego

Numer okręgu wyborczego	Granice okręgu wyborczego (powiaty wchodzące w skład okręgu)	Liczba radnych wybieranych w okręgu
I	miasto Szczecin powiat policki	8
II	miasto Świnoujście powiat goleniowski powiat gryficki powiat kamieński powiat łobeski	5
III	powiat białogardzki powiat choszczeński powiat drawski powiat kołobrzeski powiat świdwiński powiat wałecki	6
IV	miasto Koszalin powiat koszaliński powiat sławieński powiat szczecinecki	5
V	powiat gryfiński powiat myśliborski powiat pyrzycki powiat stargardzki	6

Źródło: opracowanie własne na podstawie Obwieszczenia Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego z 2 września 2014 r.

Na listach wyborczych do Sejmiku Samorządowego „Bezpartyjni” KWW Pomorze Zachodnie wystawiono 58 kandydatów. Do Rady Sejmiku dostała się Maria Ilnicka-Mądry, była dyrektor szpitala na ul. Unii Lubelskiej w Szczecinie, która uzyskała ósmy wynik pod względem zdobytych głosów wyborców w województwie zachodniopomorskim (po wyborach została radną niezrzeszoną).

Tabela 3. Wykaz kandydatów „Bezpartyjni” KWW Pomorze Zachodnie w wyborach do Sejmiku Samorządowego wraz ze zdobytymi głosami (dane z 2014 r.)

Okręg wyborczy	Pozycja	Nazwisko i imiona	Dane kandydata	Liczba głosów
1	2	3	4	5
I	1	Ilnicka-Mądry Maria Stanisława	zam. Szczecin, wiek: 68	5256
I	2	Urban Cezary	zam. Szczecin, wiek: 51	3507
I	3	Doba Aleksander Ludwik	zam. Police, wiek: 68	2958
I	4	Chryc-Filary Małgorzata Ewa	zam. Szczecin, wiek: 55	495
I	5	Trzciniński Kazimierz	zam. Szczecin, wiek: 57	547
I	6	Walaszkowski Roman Augustyn	zam. Szczecin, wiek: 56	455
I	7	Kliszewski Jerzy Jan	zam. Police, wiek: 70	404
I	8	Kulpa Waldemar	zam. Szczecin, wiek: 50	1236
I	9	Jankowska Natalia Anna	zam. Szczecin, wiek: 28	977
I	10	Goralski Krzysztof Piotr	zam. Mierzyn, wiek: 55	280
I	11	Mechliński Krzysztof	zam. Szczecin, wiek: 57	404
I	12	Moskal Elżbieta Małgorzata	zam. Szczecin, wiek: 51	511
I	13	Rewcio Elwira Julianna	zam. Szczecin, wiek: 55	361
I	14	Tucholska Agnieszka	zam. Szczecin, wiek: 36	806
I	15	Tarasiuk Krzysztof	zam. Szczecin, wiek: 40	313
I	16	Janiak Jacek Mariusz	zam. Szczecin, wiek: 55	1169
II	1	Bajurska Halina	zam. Świnoujście, wiek: 64	1149
II	2	Przybycień Jolanta Zofia	zam. Kamień Pomorski, wiek: 53	496
II	3	Chabinka Stanisław	zam. Międzyzdroje, wiek: 62	316
II	4	Banaś Sylwia	zam. Łobez, wiek: 30	835
II	5	Seweryn Zenon Andrzej	zam. Gryfice, wiek: 61	262
II	6	Rajewski Rajmund Jan	zam. Trzebiatów, wiek: 64	687
II	7	Ciuka Włodzimierz Kazimierz	zam. Międzyzdroje, wiek: 71	221
II	8	Polikowska Renata Anna	zam. Trzebiatów, wiek: 40	1532
II	9	Ogrodniczak Waldemar Józef	zam. Goleniów, wiek: 61	882
III	1	Zajączkowski Bolesław	zam. Kołobrzeg, wiek: 66	689
III	2	Siedlecki Mirosław Grzegorz	zam. Koszalin, wiek: 62	256
III	3	Mikołajski Zbigniew Stanisław	zam. Drawsko Pomorskie, wiek: 56	422
III	4	Pomagalska Anna Dorota	zam. Dąbsko, wiek: 50	565
III	5	Krajewska Magdalena	zam. Wałcz, wiek: 52	435
III	6	Prymas Alicja	zam. Bierzwnik, wiek: 57	886
III	7	Suchorab Małgorzata Anna	zam. Wałcz, wiek: 43	210
III	8	Poraniuk Paweł Piotr	zam. Ogartowo, wiek: 23	190
III	9	Szczepek Jan Paweł	zam. Połczyn-Zdrój, wiek: 23	114
III	10	Lubiniecki Roman	zam. Choszczno, wiek: 70	1022
III	11	Pałka Joanna	zam. Domacyno, wiek: 34	1417
IV	1	Łabędź Roman Marian	zam. Koszalin, wiek: 56	2431
IV	2	Heinsch Hubert Piotr	zam. Koszalin, wiek: 43	671
IV	3	Żugaj Małgorzata Aleksandra	zam. Wicie, wiek: 50	577
IV	4	Olencki Andrzej Zdzisław	zam. Złocieniec, wiek: 64	237
IV	5	Spychalski Grzegorz	zam. Szczecin, wiek: 54	344
IV	6	Rabęda Teresa	zam. Szczecinek, wiek: 55	317
IV	7	Grzegorzcyk Grażyna	zam. Szczecinek, wiek: 46	393
IV	8	Szałpuk Zbigniew Ryszard	zam. Szczecinek, wiek: 56	139

1	2	3	4	5
IV	9	Witowska Dorota Anna	zam. Koszalin, wiek: 43	501
IV	10	Lewandowski Jerzy	zam. Koszalin, wiek: 64	723
V	1	Skierkowska Anna Maria	zam. Dolice, wiek: 48	1928
V	2	Stępień Konrad	zam. Pyrzyce, wiek: 28	1060
V	3	Furman Teresa	zam. Ińsko, wiek: 51	950
V	4	Krosnowski Wojciech Władysław	zam. Krzypnica, wiek: 54	203
V	5	Szumski Tadeusz	zam. Suchań, wiek: 67	831
V	6	Basarab Ewa	zam. Dębno, wiek: 41	728
V	7	Jędrych-Sadowska Jolanta	zam. Stargard Szczeciński, wiek: 40	472
V	8	Basarab Mirosław	zam. Trzcianko-Zdrój, wiek: 46	352
V	9	Jaworska-Florek Izabela Joanna	zam. Gryfino, wiek: 41	465
V	10	Zusel Tomasz	zam. Stargard Szczeciński, wiek: 48	190
V	11	Podleśny Piotr Wojciech	zam. Gryfino, wiek: 63	807
V	12	Mazur Dariusz Krzysztof	zam. Drzenin, wiek: 47	734

Źródło: opracowanie własne na podstawie: PKW. *Wybory Samorządowe 2014*.

Wyniki wyborów do Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego (tab. 4), pokazują, że „Bezpartyjni” KWW Pomorze Zachodnie nie byli w stanie pokonać większości partii politycznych, zwłaszcza tych, których przedstawiciele zasiadają w ławach poselskich. Uzyskanie blisko 10% poparcia wyborczego potwierdza, że sama koncepcja tworzenia partii lokalnych może dać w przyszłości dużo większe korzyści wyborcze.

Tabela 4. Wyniki wyborów do Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego

Nazwa komitetu wyborczego	Liczba głosów poparcia	Liczba mandatów
Komitety wyborcze, które uzyskały mandaty radnych		
KW Platforma Obywatelska RP	153 265	12
KW Polskie Stronnictwo Ludowe	98 788	7
KW Prawo i Sprawiedliwość	92 590	6
KKW Sojusz Lewicy Demokratycznej „Lewica Razem”	56 712	4
„Bezpartyjni” KWW Pomorze Zachodnie	47 318	1
Komitety wyborcze, które nie uzyskały mandatów		
KW Nowa Prawica – Janusza Korwin-Mikke	16 292	–
KWW Ruch Narodowy	7 970	–
KW Demokracja Bezpośrednia	3 753	–
KW Twój Ruch	1 684	–
KW Szczecińskie Towarzystwo Strzeleckie	988	–
KWW Wspólnota Patriotyzm Solidarność	560	–
Razem	479 920	30

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://wybory2014.pkw.gov.pl/pl> (dostęp: 20.02.2016).

Analiza wyników wyborczych w poszczególnych okręgach wyborczych pokazuje, że „Bezpartyjni” zajęli trzecie miejsce w jednym okręgu wyborczym (miasto Szczecin i powiat policki),

w pozostałych okręgach poparcie wyborców było dużo mniejsze, co było związane m.in. ze słabszym marketingiem wyborczym.

Tabela 5. Wyniki wyborcze do Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego według okręgów wyborczych w 2014 roku

Skrót nazwy komitetu wyborczego	Liczba głosów na listy w okręgach					Razem
	1	2	3	4	5	
Komitet Wyborczy PSL	8 986	27 139	22 957	19 176	20 530	98 788
KW Demokracja Bezpośrednia	1 190	960	1 603	0	0	3 753
KW Prawo i Sprawiedliwość	28 611	12 030	16 951	15 863	19 135	92 590
KW Platforma Obywatelska RP	41 110	20 826	33 527	33 134	24 668	153 265
KWW Ruch Narodowy	1 758	1 416	1 510	1 514	1 772	7 970
KKW SLD Lewica Razem	12 629	9 703	12 338	12 396	9 646	56 712
KW Nowa Prawica – Janusza Korwin-Mikke	4 974	2 088	3 465	3 014	2 751	16 292
„Bezpartyjni” KWW Pomorze Zachodnie	19 679	6 380	6 206	6 333	8 720	47 318
KW Twój Ruch	0	0	0	1 684	0	1 684
KWW Wspólnota Patriotyzm Solidarność	560	0	0	0	0	560
KW Szczecińskie Towarzystwo Strzeleckie	988	0	0	0	0	988
Razem	120 485	80 542	98 557	93 114	87 222	479 920

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://wybory2014.pkw.gov.pl/pl> (dostęp: 20.02.2016).

Czy będzie kontynuacja? Powstanie Forum Społeczno-Samorządowego Bezpartyjni

W przygotowanej deklaracji założycielskiej 21 listopada 2015 roku powołano do życia Forum Społeczno-Samorządowe Bezpartyjni. Twórcy zakładają, że skupiać będzie samorządowców, stowarzyszenia, organizacje oraz osoby indywidualne. „Działamy w interesie publicznym i społecznym, na rzecz wspólnot lokalnych. W przeciwieństwie do partii politycznych, nie mamy hierarchicznej struktury organizacyjnej, nie ma partyjnych wytycznych” (*O nas*, 2014). W deklaracji zapisano również:

1. „Forum jest dobrowolną, oddolną inicjatywą, stanowi konfederację, którą tworzą autonomiczne samorządy, samorządowcy, stowarzyszenia, organizacje oraz osoby fizyczne z terenu Pomorza Zachodniego.
2. Liderzy i przedstawiciele inicjatyw lokalnych tworzących Forum, prowadząc działalność publiczną oraz angażując się w przedsięwzięcia inicjowane w ramach tej inicjatywy, korzystają z zasady pełnej autonomiczności.
3. Forum działa wyłącznie w interesie publicznym na rzecz społeczności lokalnych i – w przeciwieństwie do partii politycznych – nie ma hierarchicznej struktury organizacyjnej, a także nie realizuje partyjnych wytycznych.
4. Forum jako całość nie włącza się w inicjatywy polityczne oraz nie udziela poparcia partiom politycznym.

Założyciele i uczestnicy inicjatywy akcentując jej bezpartyjny charakter deklarują, iż Forum jest otwarte na działania wszystkich podmiotów służących rozwojowi potencjału społeczności lokalnych” (Deklaracja założycielska Forum Społeczno-Samorządowego „Bezpartyjni”).

Trwałość Forum uzależniona jest od aktywności jego członków oraz celowości podejmowanych inicjatyw. Być może ta organizacja w kolejnych wyborach samorządowych powróci do idei partii lokalnej. O ile zmianie nie ulegnie ordynacja wyborcza, możemy spodziewać się wzrostu poparcia dla tej inicjatywy, pod warunkiem większego zaangażowania się jego członków w pozostałych okręgach wyborczych.

Podsumowanie

Minęło ponad ćwierć wieku od pierwszych wyborów samorządowych w Polsce w 1990 roku. W tym okresie zmianie ulegała ordynacja wyborcza oraz np. zasady wyborów radnych do sejmików wojewódzkich. Zmienił się nie tylko system wyborczy, ale również podział administracyjny kraju. W wyborach do sejmików wojewódzkich obowiązują podobne zasady, jak w wyborach ogólnopolskich (parlamentarnych), co preferuje komitety wyborcze partii politycznych. W tej sytuacji wybory samorządowe na poziomie wojewódzkim stają się miniwyborami parlamentarnymi, pozwalają politykom w wymierny sposób odczytać układ polityczny w województwie (oraz w poszczególnych okręgach wyborczych), są swego rodzaju sondażem przedwyborczym dla partii politycznych przed zbliżającymi się wyborami parlamentarnymi.

Wejście do gry podmiotów lokalnych w postaci szerszych bezpartyjnych koalicji, które mogą układ ten zmienić, daje nowy wymiar działaniom lokalnym. Rodzi się pytanie, kiedy tego rodzaju partie lokalne będą trwałym elementem sceny politycznej, skutecznie rywalizując o głosy wyborców. Powstanie KWW Bezpartyjni Pomorze Zachodnie może być tego zapowiedzią.

Literatura

- Bagiński, M. (red.) (2007). *Samorząd terytorialny i wspólnoty lokalne*. Warszawa: Wydawnictwo WSP TWP.
- Bagiński, M. (red.) (2009). *Samorząd terytorialny w Europie Środkowej i Wschodniej*. Toruń–Katowice: Uniwersytet Śląski.
- Blok, Z. (2006). *Transformacja jako konwersja funkcji wewnątrzsystemowych na przykładzie Polski*. Poznań: Wydawnictwo Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza.
- Chmaj, M. (red.) (2003). *Prawo samorządu terytorialnego*. Warszawa: Delfin.
- Chmaj, M. (red.) (1997). *Słownik samorządu terytorialnego*. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.
- Chodubski, A. (2010). Społeczeństwo obywatelskie a instytucjonalna rzeczywistość demokracji w jednoczącej się Europie. W: A. Chodubski, L. Kacprzak (red.), *Społeczeństwo obywatelskie w Polsce a instytucjonalna rzeczywistość demokracji w jednoczącej się Europie*. Piła: Wydawnictwo Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Pile.
- Chodubski, A. (2003). Czynniki kształtujące obywatelskie społeczności lokalne. W: T. Godlewski, W. Jurkiewicz (red.), *Demokracja i społeczeństwo. Studia z myśli politycznej i zmian ustrojowych w Polsce*. Warszawa: Wydawnictwo WSP TWP.
- Chrobak, P. (2014). *Wybory samorządowe w Szczecinie na tle Pomorza zachodniego w latach 1990–2010. Preferencje wyborcze mieszkańców regionu Zachodniopomorskiego*. Szczecin: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego.

- Dolnicki, B. (2012). *Samorząd terytorialny*. Warszawa: Wydawnictwo Lex.
- Drzonek, M. (2013). *Reelekcje prezydentów miast w wyborach bezpośrednich w Polsce*. Kraków: Wydawnictwo „Dante”.
- Heywood, A. (2008). *Klucz do politologii. Najważniejsze ideologie, systemy, postaci*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Izdebski, H. (2011). *Samorząd terytorialny. Podstawy ustroju i działalności*. Warszawa: LexisNexis Polska.
- Kamola-Cieślak, M. (2015). Stocznia Szczecińska przykładem nieudanej polityki prywatyzacyjnej. Konsekwencje dla Szczecina. W: J. Piątek, R. Podgórska, S. Stępiński (red.), *25 lat samorządu Szczecina. Doświadczenia i wyzwania*. Szczecin: volumina.pl Daniel Krzanowski.
- Kowalczyk, K. (2015). *Wybory samorządowe w 2014 r. w Szczecinie*. Szczecin: Soft Vision.
- Kulesza, M. (2008). *Budowanie samorządu. Wybór tekstów ze „Wspólnoty” 1990–2007*. Warszawa: Muncipium.
- Nawrot, B., Pokładecki, J. (2004). *Samorząd ponadgminny w Polsce – tradycja, odrodzenie, doświadczenie*. Poznań: Wydawnictwo Naukowe Instytutu Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza.
- Piasecki, A.K. (2009). *Samorząd terytorialny i wspólnoty lokalne*. Warszawa: Wydawnictwo WSP TWP.
- Regulski, J. (2006). Samorząd terytorialny. W: D. Górski (red.), *ABC samorządu terytorialnego. Poradnik nie tylko dla radnych*. Warszawa: Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej.
- Regulski, J., Kulesza M. (2009). *Droga do samorządu: od pierwszych koncepcji do inicjatywy Senatu (1981–1990)*. Warszawa: Wolters Kluwer Polska.
- Tomczak, Ł. (2015). Analiza wyników w wyborach do Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego. W: J. Piątek, R. Podgórska, S. Stępiński (red.), *25 lat samorządu Szczecina. Doświadczenia i wyzwania*. Szczecin: volumina.pl Daniel Krzanowski.
- Wiatr, J.J., Raciborski, J., Bartkowski, J., Frątczak-Rudnicka, B., Kiliński, J., (2003). *Demokracja Polska 1989–2003*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar.
- Wojtaszak, W. (2013). Systemowa specyfika wyborów samorządowych w Polsce. *Rocznik Nauk Społecznych*, 5 (21), s. 53–72.
- Wojtaszak, A. (2015). Niezależne komitety lokalne w wyborach do rad miast na prawach powiatów w latach 1998–2014 w województwie zachodniopomorskim. W: J. Piątek, R. Podgórska, S. Stępiński (red.), *25 lat samorządu Szczecina. Doświadczenia i wyzwania*. Szczecin: volumina.pl Daniel Krzanowski.
- Wróbel, S. (1995). Integracja polityczna społeczności lokalnych w warunkach zmiany ustrojowej. W: P. Dobrowolski, S. Wróbel (red.), *Władza i społeczności lokalne a reforma samorządowa w Polsce*. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.
- Wykrętowicz, S. (red.) (2008). *Samorząd w Polsce. Istota, formy, zadania*. Poznań: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bankowej.
- Zieliński, E. (1993). Kształtowanie modelu samorządu terytorialnego. W: E. Zieliński (red.), *Przeobrażenia ustrojowe w Polsce*. Warszawa: Elipsa.

Źródła normatywne

- Ustawa z 24 lipca 1998 r. o wejściu w życie ustawy o samorządzie powiatowym, ustawy o samorządzie województwa oraz ustawy o administracji rządowej w województwie. Dz.U. z 1998, nr 99, poz. 631.
- Ustawa z 24 lipca 1998 r. o wprowadzeniu zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa. Dz.U. z 1998, nr 96, poz. 603.
- Ustawa z 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym. Dz.U. z 1998, nr 91, poz. 576, 578.
- Ustawa z 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy. Dz.U. z 2011, nr 21, poz. 112.

Publikacje elektroniczne

- Bezpartyjni KWW Pomorze Zachodnie* (2014). *Program wyborczy*, <http://wybory.bezpartyjnipomorzeczachodnie.pl/program> (dostęp: 20.03.2016).
- Deklaracja założycielska Forum Społeczno-Samorządowego „Bezpartyjni”*. Szczecin 21.11.2015 r., <http://bezpartyjni-pomorzeczachodnie.pl/deklaracja> (dostęp: 25.03.2016).

Kowalewska J. (2014), *Krzystek i „Bezpartyjni” walczą o Szczecin i Sejmik. Już oficjalnie*, http://szczecin.wyborcza.pl/szczecin/1,34959,16554338,Krzystek_i__apos_Bezpartyjni_apos__walcza_o_Szczecin.html (dostęp: 29.08.2014).

O nas, <http://bezpartyjnipomorzeczachodnie.pl/o-nas> (dostęp: 21.11.2015).

Obwieszczenie Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego z (2 września 2014 r.), <http://bip.rbip.wzp.pl/artukul/obwieszczenie-marszalka-województwa-zachodniopomorskiego-z-dnia-2-wrzesnia-2014-r> (dostęp: 2.07.2015).

PKW. Wybory samorządowe 2014. Bezpartyjni Komitet Wyborczy Wyborców Pomorza Zachodniego, <http://wybory2014.pkw.gov.pl/pl/wyniki/komitety/view/1118/0/RDW/32> (dostęp: 20.11.2015).

Cytowanie

Wojtaszak, A. (2016). Rola i znaczenie Bezpartyjnego Komitetu Wyborczego Wyborców Pomorze Zachodnie w wyborach do Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego w 2014 roku. *Acta Politica Polonica*, 2 (36), 65–75. DOI: 10.18276/ap.2016.36-05.

